

*En skola
i världsklass!*

Språkutveckling genom skönlitteratur vid Östermalmsskolan

Ett projekt i samarbete med NCS Skolverket

Ett arbete av Kristina Odevall
i samarbete med lärarna och skolledningen

SPRÅKUTVECKLING GENOM SKÖNLITTERATUR VID ÖSTERMALMSSKOLAN

Ett arbete av Kristina Odevall
i samarbete med lärarna och
skolledningen. 2009/2010

Innehåll

Bakgrund	3
Kartläggning	4
Östermalmsskolan	4
Skolinspektionen 2007	4
I vår arbetsplan står det att:	5
I vår kvalitetsgaranti står det bland annat:	5
Något om det vi gör med fokus på:	5
Inventering av vad som sker i de olika klasserna	6
Alla klasser har IKT på schemat.	8
Ämnesintegration	8
Så har Läsaönsningen påverkat Östermalmsskolan:	8
Nationella provet åk 3	9
Nationella provet i år 5	9
LUS resultatet för	10
Analys och värdering av förutsättningar och behov	10
Bornholmsmodellen	11
God Läsuöveckling:	11
Nationella provet och LUS i åk 3 och 5	11
LUS-resultaten åk 3	12
Nationella provet i år 5	12
Målsättningar	13
Organisatoriska strukturer	14
Åtgärdsplan Läsaöret 2009/ 2010	14
6. Genomföra åtgärdena	15
7. Följa upp målsättningen	15
8. Analysera och bedöma måluppfyllelsen	15
Litteraturlista	15

Bilagor

Kursplan i svenska
Skönlitteratur för hög- och tystläsning
Läsprotokoll gruppläsning
Läsprotokoll ”Vilje valparna och instinkten”

Bakgrund

I februari 2007 startade Stockholms Stad en lässatsning för lärare och elever i åk 1-3, med Charlotte Dingertz som projektledare, efter beslut i utbildningsnämnden. 2009 utvidgades lässatsningen till Språk och Lässatsningen för skolår F-Gy. Detta innebar bland annat att alla skolor i Stockholm skulle utse minst en lokal läsutvecklare.

Föreläsningsserier i samarbete med Stockholms Universitet, om läs- och språkutveckling, kopplad till nyare forskning har pågått och pågår. Det har erbjudits tre kostnadsfria föreläsningar varje termin.

Medioteket har fått extra resurser och erbjudit skolorna bland annat studiecirkel i boksamtal, bokcaféer, subventionerade författarbesök i åk 3 och 5. Bibliotekarier kommer direkt ut till klasser på mellanstadiet och berättar om den senaste skönlitteraturen. Samtidigt ger man klasserna ett antal skönlitterära titlar av det senast nyutkomna. 120 klasser per år besöks. Cirkulationsbiblioteket har köpt in ny skönlitteratur. Nytt är att det nu köps in även till åk 2 och 3. Tack vare detta har fler klasser än tidigare lånat klassuppsättningar där.

Stadsbiblioteket har fått resurser och erbjuder bokcirkel för Läsutvecklare och lärare. De utlyser även tävlingen: "En bok i världsklass" – upptäck böckerna utanför västvärlden.

Språkforskningsinstitutet erbjuder kurser.

LUS har återinförts. Alla elevers Läsutveckling bedöms med LUS, läsutvecklingsschema

Kompetensfortbildning via Lärarlyftet.

"Det riktade ekonomiska bidraget" Alla skolor har fått 38 000: - 2008 med syfte att öka måluppfyllelsen i svenska åk 1-3.

"Det riktade ekonomiska bidraget" Alla skolor har fått 38 000: - 2009 med syfte att öka måluppfyllelsen i åk 1- 6 i matematik och svenska.

Kartläggning

ÖSTERMALMSSKOLAN

Östermalmsskolan ligger, centralt belägen, nära Gustaf Adolfsparken på Östermalm.

Det är en F¹-6 skola med 525 elever, som även har skolbarnsomsorg till och med åk 3. I åk 4 – 6 erbjuds eleverna en mellanstadieverksamhet som bedrivs av en privat anordnare. och personalantalet är 65, Vi har 2,5 speciallärartjänster fördelade på fyra specialpedagoger. Skolan är treparallellig. Vissa klasser arbetar Montessorinriktat. Det finns även en allmän Montessoriförskola för barn från 3 år. Förskolan erbjuder hel- eller deltidsomsorg. Skolan ligger i ett socioekonomiskt starkt område.

Arbetslagen är Montessoriförskolan, F²sk, åk 1, 2, 3, 4, 5-6, resurslaget, prestlaget (lärare i praktisk och estetiska ämnen)

På Lärarkonferenserna arbetar vi bland annat i arbetslag, lågstadiet och mellanstadiet för sig, vertikalt eller i ämnesgrupper.

Varje årskurs F-3 har möte tillsammans med Fritids en timme varje vecka.

Skolledningen beslöt aug -08 att skapa en utvecklingsgrupp med ledare i Svenska, Matematik och Likabehandling. Från aug -09 har vi även en utvecklingsledare i Engelska.

SKOLINSPEKTIONEN 2007

De såg brister i uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

Inspektörerna bedömer att Östermalmsskolan är en välorganiserad skola som karaktäriseras av god samarbetsanda och starkt fokus på såväl måluppfyllelse, som aktuella utvecklingsfrågor.

Arbetsklimatet på skolan är lugnt och eleverna känner trygghet och trivsel.

Inspektionen visar att de kunskapsresultat som finns att tillgå på skolnivå är goda.

¹¹ F = förskola

² Fsk = förskoleklass

I vår arbetsplan står det att:

Stödundervisningen i svenska ska prioriteras i åk 4.

Vi måste höja studieresultaten i LUS³ i åk 3 och 6.

100 % av eleverna ska läsa flytande och obehindrat, t ex kapitelböcker, lämpliga för åldern, med god förståelse när de går ut åk 3 (LUS 15).

Vi måste höja resultaten i svenska och matematik i nationella prov i åk 3 samt i svenska, matematik och engelska i åk 5.

I VÅR KVALITETSGARANTI STÅR DET BLAND ANNAT:

Vi arbetar för att uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd

Vi samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande

Detta innebär att pedagogerna:

- utgår från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande
- stärker elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan
- ger utrymme för elevens förmåga att själv skapa genom att använda olika uttrycksmedel
- stimulerar, handleder och ger särskilt stöd till elever som har svårigheter
- samverkar med andra pedagoger i arbetet för att nå utbildningsmålen

Organiserar och genomför arbetet så att eleven:

- utvecklas efter sina förutsättningar och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga
- upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt
- får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling
- successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar
- får möjligheter till ämnes fördjupning, överblick och sammanhang
- får möjlighet att arbeta ämnesövergripande

NÅGOT OM DET VI GÖR MED FOKUS PÅ:

Anpassning till eleverna. Se kvalitetsgarantin.

Rörlighet i text: Vi arbetar med olika genrer skriftligt och digitalt, vad gäller meningsbyggnad och ordförståelse, så att eleverna får lättare att röra sig mellan olika slags texter.

³ LUS = läsutvecklingsschemat

Elevnära: Vi har diskussioner och läser om vardagshändelser, fakta- och litteraturläsning. Vi hjälper eleverna att välja litteratur anpassad just för dem. Vi genomför en musikal där alla elever får individuellt anpassade uppgifter.

INVENTERING AV VAD SOM SKER I DE OLIKA KLASSERNA

Högläsning av läraren

Högläsning i princip varje dag” av läraren”. Läsningen avbryts då och då för att tänka mellan raderna och koppla till elevernas egna erfarenheter.

Högläsning i perioder av läraren.

Efter högläsning av läraren har eleverna satt sig in i någon karaktärs liv/situation och ritat och skrivit om det.

Diskussioner om innehållet efter högläsning av läraren.

Hur slutar boken, eleverna skriver slutet och diskuterar. Läraren läser sedan författarens slut.

Läsning

Åk 1 och 4: parläsning faddrar – fadderbarn.

Parläsning i småböcker med efterföljande frågor att samarbeta med. Läraren går runt och lyssnar på läsningen.

Eleverna läser egen bok och ritar sedan en framsida till.

Läser högt för en pedagog en gång i veckan.

Tyst läsning varje dag i perioder.

Återkommande intensivläsningsperioder då eleverna läser på samtliga svenska-lektioner. Detta sker i tvåveckorsperioder. Läslusten får en ordentlig skjuts.

Barnen läser även extra mycket hemma under dessa perioder.

Eleverna sätter upp egna läsmål.

Läsa/skriva/tala/lyssna skönlitteratur

Eleverna tipsar varandra om bra böcker.

Eleverna får välja mellan 3-4 titlar som de sedan läser, skriver om och redovisar i grupper om 3-4 elever, som inte läst varandras böcker. På så vis kan de följa handlingen och inspireras i 3-4 titlar och samtidigt få övning i att uttrycka sig i mindre grupper.

Åk 4 – 6 använder sig av ”Vägledning till tio högläsning böcker” ett läromedel med frågor till några skönlitterära titlar.

Lärarna i åk 3-6 har gjort och gör detta läsår frågor att besvara och diskutera till ett flertal grupp- och klassuppsättningar.

Elever som vill läser högt för varandra. De förbereder stycket innan.

Elever läser högt för varandra.

Läser och diskuterar innehållet från en given text.

Läser böcker från gemensam författare. Eleverna berättar om innehållet och läser upp något från boken.

Böcker från Cirkulationsbiblioteket, läses. Läsprotokoll där eleverna med diskussionsfrågor på texten.

Samtal om hur viktigt det är att läsa med inlevelse när man läser högt, eftersom läsoplevelsen då blir starkare.

Bokpresentationer, eleverna redogör om böcker för varandra.

Läsförståelse i olika genrer.

Läsa/skriva/tala/lyssna faktatexter

Läser faktatexter som de sedan svarar på frågor till. I fördjupningen tar de reda på mer, skriver och berättar om det.

Klassen läser och skriver om aktuella händelser.

Läsa/matematik

Läser och löser matematiska problem.

Skrivning

Olika övningar med ramsor.

Bokrecensioner skrivs.

Skriver om egna upplevda händelser.

Skriver fantasiberättelser, med och utan stödord.

Läser och rättar varandras texter.

Skriver boken "Huset"

Ordförståelse – grammatik

Läsprotokoll: Har i uppgift att leta efter: intressanta ord, ord som stavas med j-, ng-, sj-, tj- samt redovisa och diskutera i klassen.

Arbetar med interpunktion när eleverna skriver texter.

Arbetar med stavning av elevnära ord.

Arbetar med stavning av ljudstridiga ord.

Arbetar med grammatik.

Förskoleklass:

Bornholmsmodellen, införs 09/10

Hela skolan/ vissa klasser läser införs 09/10

ALLA KLASSER HAR IKT⁴ PÅ SCHEMAT.

Åk 1 arbetar Tragetoninspirerat.

Åk 2-6 får undervisning i den digitala skrivprocessen

I åk 3 arbetar eleverna med fingersättningen på tangentbordet.

I åk 5 med presentationsteknik

I åk 6 med olika medier bland annat radioprogram och hur man skapar ljudkulisser.

ÄMNESINTEGRATION

Åk 1-6 arbetar ämnesövergripande i svenska och SO, NO, bild eller EQ

Till exempel:

Läser facklitteratur med temat rymden, skriver tankekartor, gör egna böcker, diskuterar det de läst.

Åk 3 arbetar klass- och ämnesintegrerat i musik, SO⁵ och svenska med arbetsområdet "Stockholm". Varje vecka besöker de ett utflyktsmål. Sedan samtalar, skriver, ritar och sjunger de om det på skolan. I slutet av temat skriver eleverna gruppvis pjäser som de tillsammans med musik framför på en föreställning.

I Åk 6 arbetar lärare och elever ämnesintegrerat i ett musikalprojekt (Musikal som metod). Från matte till bild, via SO, svenska, engelska, slöjd och musik. EQ⁶ ingår naturligt i processen. Centralt är att använda musikalen som ram för elevens lärande, att de hittar sin proximala utvecklingszon (Vygotskij).

SÅ HAR LÄSSATSNINGEN PÅVERKAT ÖSTERMALMSSKOLAN

Vi har en lokal läsutvecklare

Vi har deltagit i studiecirkel då det gäller bokpresentationer

Många lärare har tagit del av Föreläsningarna på Stockholms Universitet. Några av föreläsarna har varit: Carina Fast, Caroline Liberg, Ingvar Lundberg, Mats Myrberg, Karin Taube, Lena Kjersén Edman.

Åk 3 och 5 har tagit emot sponsrade författarbesök.

Alla Fsk-klasser använder Bornholmsmodellen nytt för hösten -09, infördes vt-09 på prov.

Det riktade ekonomiska bidraget på 38 000 för år 2008 samt 2009 har möjliggjort inköp av Skönlitteratur i klass- och gruppuppsättningar för åk 1-6. Vi har även

⁴ Informations och kommunikationsteknologi

⁵ Samhällsorienterande ämnen

⁶ Emotionell intelligens

inhandlat litteratur till kompetensutveckling bland annat Chambers, Böcker inom oss, Ingvar Lundberg God Läsutveckling, Skolverkets Nya språket lyfter. Vilket möjliggjort diskussionscirklar för F-3 i Ingvar Lundbergs God Läsutveckling. Åk 1 som även använt God Läsutvecklingsschemat i Fsk-klass provar att använda det i åk 1. Detta speciellt för barn med försenad läsinlärning. Läsutvecklingsschemat används i åk 1 vid behov även på utvecklingssamtalen.

NATIONELLA PROVET ÅK 3

Samtliga delprover klarades av 76 % eleverna. Det var 96 elever som genomförde provet. 73 elever klarade hela provet. 16 elever blev underkända i ett delprov. 7 elever blev underkända i två eller fler delprov.

Delprov A Tal och samtal, 98,9 %, kunna berätta och beskriva vardagliga händelser så att innehåll och handling på ett tydligt sätt framgår.

Delprov B Tal och Samtal, 94,8 %, kunna samtala om frågor och ämnen hämtade från egna och andras erfarenheter, texter och bilder genom att ställa frågor, framföra egna åsikter och ge kommentarer.

Delprov C Läsning, 94,8 % kunna läsa elevnära skönlitterära texter och kunna återberätta handlingen muntligt eller skriftligt.

Delprov D Läsning, 97,9 % kunna läsa elevnära faktatexter och instruktioner och kunna beskriva och använda sig av innehållet muntligt och skriftligt.

Bedömningen av elevernas skrivförmåga görs utifrån en berättande text som skrivs för hand

Delprov E Skrivning, 93,7 % kunna skriva berättande texter med tydlig handling.

Delprov F Skrivning, 86,4 % kunna stava ord som eleven själv ofta använder i skrift och ord som är vanligt förekommande i elevnära texter. Kunna använda sig av stor bokstav, punkt och frågetecken i egna texter.

Delprov G Skrivning, 98,9 % kunna skriva enkla och elevnära faktatexter

NATIONELLA PROVET I ÅR 5

93 % klarade provet. Det var 66 elever som genomförde provet. 61 elever klarade hela provet. 3 elever klarade inte den "Fria skrivningen"

LUS RESULTATET FÖR

Åk 1	98.6 % nådde upp till punkt 10
Åk 2	92 % nådde upp till punkt 13
Åk 3	83,3% nådde upp till punkt 15 i tre av de fyra 3:orna. I en trea hade 70 % nått dit (090130)
Åk 4	57 % har nått målet för år 6
Åk 5	60 % har nått målet för år 6
Åk 6	95 % har nått målet p18A

Förklaring till LUS-punkterna

p⁷ 10 Använder och växlar mellan ändamålsenliga strategier för alltmer funktionell läsning av enkla texter. Exempel på strategier: ordbilden (p 4), listar ut nya ord med hjälp av de ord man redan förstår (p 5), tar hjälp av bokstäverna (p 6), tar hjälp av ljuden (p 9).

p 13 Läser nästan flytande, fastnar bara ibland.

p 15 Läser flytande och obehindrat med god förståelse t ex kapitelböcker, föredrar att läsa tyst

p 18A Läser mycket, frivilligt och gärna, Läser med behållning bokserier eller liknande utan bärande bilder, där handlingen okomplicerat förs framåt, det vill säga klassiskt bokslukande.

Åk F-6 använder kontinuerligt LUS-boken och Läsutvecklingsschemat. (Sundblad 2007) Vi lämnar rapporter i september, januari och maj.

Analys och värdering av förutsättningar och behov

Vi har gjort en extra satsning och köpt in skönlitteratur i klass- och gruppuppsättningar. Detta för att vi genom läsning och olika läs- och skrivaktiviteter vill öka måluppfyllelsen. Vi har samarbetat med vår bibliotekarie och med elever för att köpa in de mest populära och intressanta titlarna. Vi vill ge eleverna möjlighet att upptäcka mer än handlingen i litteraturen, genom bland annat läsprotokoll och diskussioner. Vi vill också förbättra vårt arbetssätt när det gäller lärares högläsning och tydligare visa syftet med de olika titlarna vi läser. Detta för att få eleverna mer aktiva i lyssna-samtala-tala.

⁷ P = punkt

BORNHOLMSMODELLEN

Lärarna i Fsk-klasser saknade ett gemensamt strukturerat material och beslöt sig därför för att prova Bornholmsmodellen vt -09. De såg att eleverna tyckte att dessa lektionspass var intressanta, lustfyllda och lärorika. Det kom många positiva kommentarer från eleverna, som såg fram emot dessa pass. Det enda negativa som kom fram vid utvärderingen, från lärarna, var att provperioden hade känts för kort. Det skulle vara bättre att starta redan på höstterminen för att på så sätt få mer tid på sig att genomföra modellen. Materialet är strukturerat, tydligt, lustfyllt. Utvärderingarna likaså. Tack vare det positiva utfallet beslöt sig de lärare som skulle ha Fsk 09/10 att prova modellen.

Lärarna ser att eleverna i åk 1 ht -09 är mer fonologiskt medvetna än tidigare elever tack vare undervisningen med Bornholmsmodellen i Fsk. Eleverna kan med lätthet dela upp ord i stavelser, rimma, höra olika ljud och har en bra bas för fortsatt läsinläring. Målet är att med större säkerhet få alla elever att nå de LUS punkter som krävs. Lärarna ser en tydlig skillnad på nya elever som inte har arbetat med Bornholmsmodellen i Fsk. De har inte samma fonologiska medvetenhet och säkerhet.

GOD LÄSUTVECKLING

Lärarna i åk 1 ska prova att använda God Läsutvecklingsschemat. De provade att använda det i Fsk-klasserna med gott resultat. Schemat har tydliga steg för både lärare och elever. Att det är tidskrävande och krävs två personal vid varje kartläggning hör till nackdelarna.

Särskilt tydligt har det varit när både lärare och specialpedagog använt läsutvecklingsschemat på elever med försenad läsutveckling. Eleverna har sett tydliga framsteg, nya rutor att färglägga vid varje kartläggning och då upplevt både stolthet och glädje. Detta tror vi är viktigt för självförtroendet och den fortsatta läsinläringen. ”Oj, just det, det kan jag och det!” Glädje, lustfyllt och lekfullt!

Lärarna i Fsk provade att använda schemat på vissa Utvecklingssamtal. Föräldrar var positiva och tyckte att de tydligt kunde se sitt barns framsteg. ”Oj, så fint, kan han det” ”och det, mycket intressant”, var några av kommentarerna. En nackdel är att det tar tid att få föräldrar införstådda med hela kartläggningsschemat och det kanske inte behövs heller.

NATIONELLA PROVET OCH LUS I ÅK 3 OCH 5

Nationella provet åk 3

Resultaten i år 3 var påfallande låg. Totalt var det 76 % som klarade provet. De flesta elever som inte klarade provet blev underkända i ett av proven. Det var sju elever som inte klarade 2 eller flera prov.

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

SID 12(15)

Av de 22 elever som inte klarade provet var det 14 elever som blev underkända i delprovet ”Stavning och Interpunktion”. De klarade inte interpunktionen.

LUS-resultaten åk 3

Det var 3:orna som svarar för en avvikande måluppfyllelse. I tre av fyra treor har 83 % nått till punkt 15. I en trea har 70 % av eleverna nått dit 090130, det saknas uppgifter om hur det gick i maj.

Det finns säkert flera orsaker till de låga resultaten, i åk 3, både vad gäller NP och LUS resultaten några kan vara:

I tre av de fyra treorna har det varit hög läraromsättning.

Vid höstterminens start hade två av klasserna nya lärare.

I en trea blev en lärare långtidssjukskriven och klassen fick då olika vikarier. Detta orsakade turbulens i arbetslaget som inte fick igång ett stabilt samarbete.

I klasserna har nyexaminerade lärarna undervisat. Lärarhögskolan har inte haft tillräckliga krav på utbildningen i Läs och Skrivinläring.

Specialundervisningen har inte fungerat tillfredsställande i tre av de fyra treorna.

Detta berodde att specialpedagogen var tvungen att akut rycka ut i annan klass.

Skolbiblioteket har varit öppet ca 7 timmar per vecka. Det behövs lättillgänglig litteratur, speciellt när man kommit igång med läsningen. Eleverna är för små för att själva, på fritiden, gå till det kommunala biblioteket och låna böcker.

På delprovet samtala blev två elever underkända. Det uppdagades flera veckor efter provet att de hade haft en konflikt och därför inte alls var på provhumör.

Några av de ”underkända” eleverna var nya och hade åtgärdsprogram med sig till åk 3. De hann inte ”hämta in” det som krävdes för att klara provet.

Några av de ”underkända” eleverna har SV 2 stöd.

Föräldrar har tackat nej till specialundervisning.

Har de rättande lärarna varit för nitiska vad gäller interpunktionen?

Nationella provet i år 5

Rättande lärare såg tydliga brister hos några elever i den fria skrivningen vad gäller tydlig inledning, handling och slut. Berättelserna saknade varierat, händelserikt språk, dialoger och sammanhållning, den röda tråden. Detta kan bero på att: De elever som inte klarade delprovet har inte övat nog. De inte förstätt instruktionerna när de haft fri skrivning. Det kan också bero på att de inte fått tillräckliga instruktioner.

LUS åk 6 18A

Att 95 % av eleverna klarar 18A i LUS är ett väldigt bra resultat. Men är det så att det är svårt för läraren att bedöma punkt 18A, med fokus på läser gärna, klassiskt bokslukande. Kan det vara så många elever i en klass som gärna läser eller har de läst det som krävs under året.

Målsättningar

Använda Bornholmsmodellen i alla Fsk-klasser. Målsättningen är att genomföra hela kursen. Alla klasser startade i slutet av oktober. För att detta ska vara genomförbart tillsammans med allt annat viktigt i klasserna så får de undervisning tre gånger i veckan.

Öka måluppfyllelsen för resultaten i LUS Åk 1 – 3, NP Åk 3, NP Åk 5.
Diskussion och information om Interpunktion åk 3, fri skrivning, i åk 5.

Att på Lärarkonferenserna producera förslag på diskussionspunkter, styrda frågor samt läsprotokoll till högläsnings-, (läraren läser), klass- och gruppuppsättningar och eget vald litteratur. Detta för att öka intresset för texter, öka förmågan att tolka texter, lära sig läsa mellan raderna, öva stavning, upptäcka nya ord och betydelsen av dessa. Alla lärare ska använda sig av något av dessa framarbetade förslag under vårterminen samt redovisa detta.

Planera genomförandet av gemensamma läsveckor för skolan.

På lärarenkäten om ”arbetet i svenska” framkom det önskemål om att vi ska införa ”hela skolan läser” perioder samt eventuellt läs- eller skrivtävling.

Planera in Skrivartävling för de olika årskurserna, vilka årskurser och ämnen blir aktuella?

Prioritera specialundervisning till fyrona.

Mål

1. Tre tillfällen á 20 minuter, med arbete enligt Bornholmsmodellen varje vecka.
2. Alla elever klarar att sätta ut stor bokstav och punkt i sina berättelser på minst tre ställen (helst fler) per sida från åk 3.
3. Gemensamma läsveckor Fsk-3 läser barnboksveckan, samt första veckan på vårterminen. Hela skolan läser vecka 10 samt de två första veckorna i samband med höstterminens början.
4. Diktskrivande för åk 2-3 med gemensamma presentationer en gång per månad
5. Åk 4 har novelltävling med prisutdelning.
6. Alla lärare ska använda sig av minst en titel/högläsning samt en titel med tillhörande läsprotokoll under vårterminen.

Organisatoriska strukturer

På Östermalmsskolan arbetar jag som utvecklingsledare i svenska och är Läsutvecklare.

Vi har olika mötestillfällen varje vecka: Allpersonalmöten, Arbetslagsmöten, Lärarkonferenser. På Fritids - Skola mötena deltar lärarna, fritidspersonal och de resurspersoner som finns varje årskurs.

På Lärarkonferenserna styr behovet vår indelning. Det kan ske i vertikala spår, låg- och mellanstadiet för sig, årskursvis, Kursplansgrupper, prestlärarmöten⁸, resursteamsmöten⁹.

Vi har en bibliotekarie som hjälper eleverna att välja litteratur anpassade för dem. Hon arbetat 8 timmar per vecka och har för närvarande inte tid att ha boksamtal. När det gäller Förskoleklasserna har vi haft en stor omorganisation i höst. Tre av de fyra klasserna har undervisning och fritids integrerat. En klass har enbart undervisning, fritidsaktiviteterna startar efter skoldagens slut. Denna organisationsförändring har inte "satt sig ännu".

Åtgärdsplan Läsåret 2009/ 2010

- Alla Förskoleklasser får undervisning enligt Bornholmsmodellen. Detta sker tre gånger per vecka i grupper om ca 20 barn och startade i oktober.
- Alla elever ska fortsätta att bedömas med hjälp av LUS-schemat tre gånger per läsår. Information och uppföljning görs på lärarkonferenserna efter varje LUS-tillfälle det vill säga september, januari och maj.
- Att på Lärarkonferenserna i åk 1-6 ha diskussioner om och arbeta fram förslag på frågor och samtalspunkter på de klass- och gruppuppsättningar vi har. Detta för att öka elevernas lust och intresse och för att ge eleverna möjlighet att upptäcka att det finns mer än bara handlingen att hämta i litteraturen. Att på olika sätt undersöka ord: intressanta, svåra, stavningen, betydelsen, metaforer. Att på olika sätt undersöka handlingen genom styrda frågor.
- Att på Lärarkonferenserna arbeta fram vilka veckor och klasser som har "Hela skolan läser" respektive "Vissa klasser läser" under bestämd tid.
- Om tid finns kommer vi även att arbeta fram förslag på frågor till eget valda böcker som på samma böcker utvecklar elevernas möjligheter till förståelse för språket.
- Vi ska satsa på åk 4 detta läsår och de elever som inte nådde upp till målen NP i åk 3. Vägledning till lärare kommer att ske vid behov av speciallärare och utvecklingsledare. Undervisningen kommer att fokusera på skrivandet, interpunktionen och löpande text.
- De elever som inte klarat NP åk 3 får extra hjälp under läsåret.

⁸ Prest betyder här praktisk estetiska lärarmöten

⁹ Resursteamet= skolledning, skolsköterska, specialpedagoger

- Alla undervisande åk 1-4 lärare får information om NP åk 3 och 5 speciellt interpunktion och fritt skrivande.
Åk 3: Interpunktionen, hjälpa eleverna att uppmärksamma interpunktionen i sitt skrivande t ex i dagböcker, händelseböcker, fritt skrivande, upplevelseskrivande när klassen gjort utflykter.
Åk 6, de elever som inte klarade delprovet i fri skrivning får och kommer att få extra hjälp. Den röda tråden, inledning, handling och avslut, ett varierat skrivsätt, meningsbyggnad och dialoger
- Alla undervisande lärare i svenska ges möjlighet att gå på ”Nya språket lyfter” föreläsningen på Konradsberg.

6. GENOMFÖRA ÅTGÄRDERNA

Genomförs 2010

7. FÖLJA UPP MÅLSÄTTNINGARNA

Följs upp 2010

8. ANALYSERA OCH BEDÖMA MÅLUPPFYLLELSEN

Litteraturlista

Chambers, A (1998): *Böcker inom oss – om boksamtal*. Stockholm: Rabén & Sjögren.

Lundberg, I, Herrlin K. (2005): *God läsutveckling*. Stockholm: Natur och Kultur.

Fylking E, (2006): *Studiehandedning till God läsutveckling*. Stockholm: Natur och Kultur.

Lundberg, I. Strid A. (2007): *Bornholmsmodellen*. Stockholm: Natur och Kultur.

Sundblad B (2001): *Nya Lusboken*. Stockholm: Bonnier utbildning.

Sundblad B (2001): *Komplement till Nya Lusboken*. Stockholm: Bonnier utbildning.

Kursplan i svenska

Mål som eleverna lägst ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret

Eleven ska:

beträffande läsning

- kunna läsa bekanta och elevnära texter med flyt
- kunna läsa elevnära skönlitterära texter och kunna återberätta handlingen muntligt eller skriftligt
- kunna läsa elevnära faktatexter och instruktioner och kunna beskriva och använda sig av innehållet muntligt eller skriftligt

beträffande skrivning

- kunna skriva läsligt för hand
- kunna skriva berättande texter med tydlig handling
- kunna skriva enkla och elevnära faktatexter och instruktioner där innehållet klart framgår
- kunna stava ord som eleven själv ofta använder i skrift och ord som är vanligt förekommande i elevnära texter
- kunna använda sig av stor bokstav, punkt och frågetecken i egna texter

beträffande tal och samtal

- kunna berätta om och beskriva vardagliga händelser så att innehåll och handling på ett tydligt sätt framgår
- kunna ge och ta emot enkla muntliga instruktioner
- kunna samtala om frågor och ämnen hämtade från egna och andras erfarenheter, texter och bilder genom att ställa frågor, framföra egna åsikter och ge kommentarer.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven ska:

- kunna läsa med flyt både högt och tyst och uppfatta skeenden och budskap i böcker och saklitteratur skrivna för barn och ungdom, kunna samtala om läsningens upplevelser samt reflektera över texter,
- kunna producera texter med olika syften som redskap för lärande och kommunikation,
- kunna muntligt berätta och redogöra för något så att innehållet blir begripligt och levande,
- kunna tillämpa de vanligaste reglerna för skriftspråket och de vanligaste reglerna för stavning, samt kunna använda ordlista.

Litteraturförslag

Högläsnings-, hel- och halvklassuppsättningar

Läsprotokoll kommer att arbeta fram till vissa titlar

Högläsningsböcker:

Åk 1

Titel: Lille varulven

Författare: Cornelia Franke

Syfte: Uppleva spänning, fantasy. Öva ordförståelse

Åk 1 –

Författare: Astrid Lindgren

Titel: Bröderna Lejonhjärta, från åk 2

Syfte: Vänskap, döden

Titel: Madicken

Syfte: rolig, samtal kring känslor, känna igen sig

Titel: Pippi Långstrump

Syfte: Rolig, samtal

Titel: Mio min Mio, åk 2

Syfte: samtal kring kärlek, ensamhet, rädslor, onda - goda

Åk 1 - 2

Titel: Morfar prosten

Författare: Eva Bexell

Syfte: Lära känna barn från en annan generation, lustläsning

Frågor: Hur känner sig huvudpersonerna i olika situationer

Annat: Jämföra idag med för ca 40 år sedan

Åk 1 – 3

Titel: Sandvargen

Författare: Åsa Lindh

Syfte: Uppleva fantasi, underfundigheter, låtsaskompis

Annat: Hur känner sig huvudpersonerna?

Varför gör Sandvargen som hon gör?

Åk 1 – 4

Titel: Kurt – och fisken, blir elak, Quo Vadis

Författare: Erland Loe

Syfte: Läsglädje, fantasi, annorlunda människor, känslor, rik - fattig

Åk 2...

Titel: Lars och Urban

Författare Eva Dalgren

Syfte: Vänskap, drömmar

Åk 2 – 4

Titel: Spring Fanny, spring

Syfte: Samtal om vänskap mellan barn och vuxna

Åk 3 -

Titel: Momo och kampen om tiden

Syfte: Samtal om hur vi upplever tid

Åk 3

Titel: Buskul

Syfte: Rolig, samtal kring tjejer och killar

Titel: Pojken som levde med strutsar

Syfte: Sätta sig in i hur det är att leva som ett djur tillsammans med djur (baserad på en sann historia)

Titel: Freddaböckerna 7, 8, 8, 9, 10 år

Syfte: igenkänning samtal

Åk 4

Titel: Fotalbumet

Författare: Trenter

Syfte: Känslor, rädsla

Titel: Bettys spegel m fl

Syfte: Mobbing, utanförskap

Annat: Finns en lärarhandledning till med bra frågor.

Åk 5

Ön i Fågelgatan

En bra klass

Amanda, Amanda

Åk 6

Prinsessan och mördaren

Anne Franks dagbok

Skumkyssar och salta hjärtan

Klassuppsättningar: Ska kompletteras med läsprotokoll

Åk 1 Titel: Förstagluttarna

Syfte: Alla kan läsa samma berättelse, på sin nivå

Frågor som passar: Samtal kring olika sociala situationer.

Åk 2

Pölen

Friluftsdagen

Inte nudda rand

Var en bra kompis

Ta fast tjuven

Åk 3

Djurspanarna – 2 Klassuppsättning

Syfte: förbereda sig inför fyran, samtal kring alla landskapsdjuren.

Ville valparna och instinkten – 2 klassuppsättning

Författare: Ingela Magner

Syfte: kunskap om hund, igenkänning

Läsprotokoll finns

Ordning på vikarien, Matte med bulldoft, Suddet hjälper Nina,

Författare: Helena Bross

Syfte: Igenkänning, samtal.

Arbetsblad finns i åk 3, bra förberedelser inför Nationella provet.

Åk 4 – Från Cirkulationsbiblioteket

Titel: Vrakgods

Syfte: Spännande, intressant

Annat: Frågeformulär finns i åk 4

Titel: Du måste berätta

Syfte: Förintelsen

Annat: Frågeformulär finns i åk 4

Titel: I orkanens spår

Syfte: Utsatthet, naturkatastrofer.

Annat: Frågor finns i åk 4

Åk 5

En bra klass – Cirkulationsbiblioteket

Amanda, Amanda - Cirkulationsbiblioteket

Åk 6

Eldens hemlighet

Onkel Toms stuga – helklass

Tjaba Sheikis - cirkulationsbiblioteket

Halvklassuppsättningar (15 ex)

Åk 6

Mötet – Mats Wahl – 18 ex

Tom Sawyer

Flygande Holländaren

Åk 2 -3

Galna Gatan

Kottsommar

Matchens hjälte

Rånarna vi Drakberget

Farlig vinst

Pål & Company

Blunda och öppna ditt fönster

Utdrag ur läsprotkollet:

Ville valparna och instinkten

Du behöver läsa ungefär 15 kapitel varje vecka. Alltså 2 – 3 kapitel varje dag. Du får göra det snabbare om du vill. Ta med dig bok och frågor när du läst ut boken och svarat på alla frågor.

- Svara med hela meningar: stor bokstav, punkt och mellanrum mellan orden.
- Skriv med blyerts och så fint du kan.
- När det står ” citattecken”, har jag tagit några ord eller en hel mening från boken.

Kapitel 3

”Solen hade fortfarande inte orkat upp över horisonten.” Kan du förklara ordet horisont?

Mårran var en Setter. Känner du till fler raser?

Mårran var tre människoår, eller tjuogoett år om man räknade i hundår. Hur många hundår är ett människoår?

Svar: _____

Kapitel 4

Mårran skulle para sig med Tennis. Vad betyder para sig?

Hur gör man när man hjälper någon på traven?

Hundarna parade sig i femton minuter. Femton minuter kallas också för en _____. Hur många kvartar går det på en timme? Det går _____st.

Kapitel 5

Vad är kärlek?

Vad är instinkt?

Har du gjort något med instinkt någon gång? Berätta:

Kapitel 6

Tror du att Mårran får valpar?

Vad menade mamma när hon sa ”det är lika säkert som att tomten kommer.”

Kapitel 7

Nils hade busat och hållt daggmaskar i sin systers dockvagn. Berätta om något bus du har gjort.

Narkotikapolisen har hundar sa Nils. Vet du vad narkotika är?

Kapitel 8

”Nu kan man säga med säkerhet att Mårnan är dräktig.” Vad betyder dräktig?

Villes mamma kallar honom för Gurkan. Har du något smeknamn?

Kapitel 9

Ville går på disco. Har du varit på disco någon gång? _____

Vad brukar du göra då?

Ville hade skrivit ett brev där han frågade chans på Fia. Hon skulle kryssa ja eller nej. Vad brukar du skriva i dina chansbrev?

Kapitel 10

När kvällen närmade sig sitt slut kom föräldrarna och hämtade dem som gick på lågstadiet. Vilka klasser går man i då? _____

Kapitel 11

En tik är dräktig i 63 dagar, ungefär hur många veckor är det?

Nu kommer Ingegerd på besök. Hon säger att det är 6 veckor kvar tills valparna ska komma. Hur många dagar är det?

Vad är en kuvös?

Kapitel 12

Berätta med tre meningar vad kapitlet handlade om.

Gruppläsning

Titel: _____

Författare: _____

Illustratör: _____

Beskriv huvudpersonerna i berättelsen:

Beskriv platsen där berättelsen utspelar sig.

Berätta om handlingen i boken med tre meningar.

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN